

Doložka vybraných vplyvov

1. Základné údaje	
Názov materiálu	
Nariadenie vlády Slovenskej republiky, ktorým sa mení a dopĺňa nariadenie vlády Slovenskej republiky č. 356/2006 Z. z. o ochrane zdravia zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou karcinogénnym a mutagénnym faktorom pri práci v znení neskorších predpisov	
Predkladateľ (a spolupredkladateľ)	
Ministerstvo zdravotníctva Slovenskej republiky	
Charakter predkladaného materiálu	☐ Materiál nelegislatívnej povahy ☒ Materiál legislatívnej povahy ☒ Transpozícia práva EÚ
Termín začiatku a ukončenia PPK	Začiatok: 6.9.2018 Ukončenie: 25.9.2018
Predpokladaný termín predloženia na MPK*	február 2019
Predpokladaný termín predloženia na Rokovanie vlády SR*	marec 2019

2. Definícia problému
Do návrhu nariadenia vlády sa zo smernice transponujú maximálne hodnoty expozície pri práci pre 14 karcinogénov a mutagénov, ktoré boli revidované a odvodené z najnovších dostupných vedeckých údajov s ohľadom na ochranu zdravia pri práci a odporúčaných kritérií a metód Vedeckého výboru pre expozičné limity (SCOEL) zriadeného rozhodnutím Európskej komisie, pričom berú do úvahy dostupnosť meracích techník. Stanovujú sa ako technické smerné hodnoty (ďalej „TSH“) karcinogénov a mutagénov kategórie 1A a kategórie 1B v pracovnom ovzduší, pre ktoré nemôžu byť stanovené najvyššie prípustné expozičné limity ako je to u iných chemických faktorov z dôvodu, že v prípade väčšiny karcinogénov a mutagénov nie je v súčasnosti vedecky možné určiť úroveň, pod ktorou by expozícia nevedla k nepriaznivým následkom na zdravie.
3. Ciele a výsledný stav
Do návrhu nariadenia vlády sa dopĺňajú TSH pre 3 karcinogény a mutagény v pracovnom ovzduší, ktoré doteraz neboli súčasťou legislatívy Slovenskej republiky (brómetylén, 1,2-epoxypropán, ohňovzdorné keramické vlákna). Zavedenie nových TSH pre konkrétne karcinogény a mutagény znamená lepšiu ochranu zdravia zamestnancov zabezpečenú dodržiavaním určených TSH v pracovnom ovzduší. Z ďalších jedenástich karcinogénov a mutagénov, ktorých maximálne hodnoty expozície sú súčasťou smernice a ktoré sú už v súčasnosti uvedené ako TSH v prílohe č. 2 nariadenia vlády Slovenskej republiky č. 356/2006 Z. z., sa revidujú TSH pre 7 karcinogénov a mutagénov v pracovnom ovzduší. Väčšina z revidovaných TSH sa znižuje (sprisňuje), čím je v súlade s európskym cieľom zabezpečená lepšia ochrana zdravia zamestnancov pri práci s karcinogénmi a mutagénmi.
4. Dotknuté subjekty
Prevažne chemický priemysel, zamestnávateľia, ktorých zamestnanci na pracovisku manipulujú (vrátane skladovania) so 14 karcinogénmi a mutagénmi, ktorých TSH sú predmetom novely nariadenia vlády. V Slovenskej republike bolo k 30. 6. 2018 evidovaných 5 818 zamestnancov (z toho 2 090 žien), vykonávajúcich rizikové práce s expozíciou chemickým karcinogénom a mutagénom u približne 320 zamestnávateľov. Tieto údaje sa vzťahujú k vyhláseným rizikovým prácam v vzťahu ku karcinogénom a mutagénom v aktuálne platnom znení nariadenia vlády. V závere doložky uvádzame aj najčastejšie využitie uvedených látok podľa dostupných internetových zdrojov. Predpokladá sa pozitívny aj negatívny vplyv na podnikateľské prostredie, pozitívne sociálne vplyvy.
5. Alternatívne riešenia

Uplatnenie nulového variantu (neprijatie právnej úpravy) neumožňuje európska smernica, ktorá vyžaduje, aby členské štáty uviedli do účinnosti zákony, iné právne predpisy a správne opatrenia potrebné na dosiahnutie súladu s touto smernicou najneskôr do 17. januára 2020. Počas konzultácií s dotknutými subjektami nebola predložená ani jedna pripomienka k návrhu nariadenia vlády.

6. Vykonávacie predpisy

Predpokladá sa prijatie/zmena vykonávacích predpisov? ☐ Áno ☒ Nie

7. Transpozícia práva EÚ

Návrh nariadenia vlády nerozširuje pôsobnosť smernice na subjekty nad rámec minimálnych požiadaviek smernice, ani nenavýšuje požiadavky smernice. Návrh nariadenia vlády nadobudne účinnosť 1. mája 2019, to je osem mesiacov pred požadovaným dátumom transpozície smernice (17. január 2020), čím dochádza k efektu pozitívneho gold platingu.

Preberaná smernica v čl. 2 požaduje od členských štátov, aby do určeného dátumu (17. január 2020) uviedli do účinnosti právne predpisy, potrebné na dosiahnutie súladu s touto smernicou.

Smernica sa preberá do nariadenia vlády SR v celom rozsahu, vid' tabuľka zhody.

8. Preskúmanie účelnosti**

* vyplniť iba v prípade, ak materiál nie je zahrnutý do Plánu práce vlády Slovenskej republiky alebo Plánu legislatívnych úloh vlády Slovenskej republiky.

** nepovinné

9. Vplyvy navrhovaného materiálu			
Vplyvy na rozpočet verejnej správy z toho rozpočtovo zabezpečené vplyvy	☐ Pozitívne	☒ Žiadne	☐ Negatívne
	☐ Áno	☐ Nie	☐ Čiastočne
Vplyvy na podnikateľské prostredie z toho vplyvy na MSP	☒ Pozitívne	☐ Žiadne	☒ Negatívne
	☒ Pozitívne	☐ Žiadne	☒ Negatívne
Sociálne vplyvy	☒ Pozitívne	☐ Žiadne	☐ Negatívne
Vplyvy na životné prostredie	☐ Pozitívne	☒ Žiadne	☐ Negatívne
Vplyvy na informatizáciu	☐ Pozitívne	☒ Žiadne	☐ Negatívne
Vplyvy na služby pre občana z toho vplyvy služieb verejnej správy na občana vplyvy na procesy služieb vo verejnej správe	☐ Pozitívne	☐ Žiadne	☐ Negatívne
	☐ Pozitívne	☐ Žiadne	☐ Negatívne
Vplyvy na manželstvo, rodičovstvo a rodinu	☐ Pozitívne	☒ Žiadne	☐ Negatívne

10. Poznámky

Využitie 14 karcinogénov a mutagénov, ktorým sa smernicou dopĺňa alebo reviduje technická smerná hodnota (v tabuľke č. 1 na konci doložky).

Porovnanie zmien pri expozícii 11 karcinogénom a mutagénom, ktoré už sú zavedené v legislatíve SR (v tabuľke č. 2 na konci doložky).

Pozitívny vplyv na podnikateľské prostredie:

- zlepšenie ochrany zdravia zamestnancov pri práci zavedením nových TSH a revidovaných TSH v zmysle nižších hodnôt oproti súčasným hodnotám TSH; predpokladá sa nižší výskyt chorôb z povolania a ochorení súvisiacich s prácou
- zavedenie nových TSH pomáha zamestnávateľom pri určovaní a posudzovaní zdravotného rizika pri práci s expozíciou konkrétnym karcinogénom a mutagénom v súvislosti s vykonávaním preventívnych a ochranných opatrení na ochranu zdravia zamestnancov pred zdravotnými rizikami z expozície týmito faktorom

- pomoc zamestnávateľom pri zabezpečovaní účinnej ochrany pri práci s karcinogénmi a mutagénmi prenikajúcimi cez kožu; ich označením v prílohe č. 2.

Negatívny vplyv na podnikateľské prostredie:

- finančné náklady na meranie karcinogénov a mutagénov v pracovnom ovzduší a na úpravu existujúcich, najmä technických opatrení, alebo na zavedenie nových opatrení v pracovnom prostredí, kde sa vyskytujú karcinogény alebo mutagény, ktorých TSH sú novo zavedené alebo TSH sú revidované v zmysle nižších hodnôt oproti súčasným hodnotám TSH; objektivizáciu chemických faktorov v pracovnom ovzduší vykonávajú odborne spôsobilé osoby na odber vzoriek zo životného prostredia a z pracovného prostredia na účely kvalitatívneho a kvantitatívneho zisťovania faktorov životného prostredia – chemických, karcinogénnych a mutagénnych faktorov; register odborne spôsobilých osôb vedie na internetovej stránke Úrad verejného zdravotníctva SR.

- je možné predpokladať nárast počtu rizikových prác vzhľadom na sprísnenie TSH 6 karcinogénov a mutagénov, ktoré už sú zavedené v legislatíve SR a na 3 novozavedené TSH.

Priame finančné náklady

Pozitívny vplyv na podnikateľské prostredie:

- Podniky by mali profitovať z jasnejších a homogénnejších podmienok. V prípade 11 faktorov zahrnutých v tomto návrhu už TSH existujú na vnútroštátnej úrovni, z toho u 4 sa nemení TSH a v jednom prípade sa TSH uvoľňuje (akrylamid).

Negatívny vplyv na podnikateľské prostredie:

- Je možné predpokladať nárast počtu rizikových prác vzhľadom na sprísnenie TSH 6 karcinogénov a mutagénov, pričom vplyv zmien na zmeny počtu osôb vykonávajúcich rizikové práce nie je možné presne určiť. **Nepredpokladá sa, že bude potrebné vyhlasovať rizikové práce u všetkých dotknutých subjektov, iba u tých, ktorí nebudú mať dostatočné technické alebo technologické opatrenia** na zníženie expozície zamestnancov uvedeným karcinogénom a mutagénom.
- Malé a stredné podniky nie sú vyňaté spod pôsobnosti smernice a teda ani návrhu nariadenia vlády, neplánujú sa žiadne menej prísne režimy, pretože by to mohlo viesť k rôznej úrovni ochrany pracovníkov v závislosti od veľkosti podniku. Hlavný vplyv v situáciách, kde sa očakávajú vyššie úrovne vystavenia, bude na tie MSP, kde sú pracovníci vystavení účinkom šesťmocného chrómu.

3.3.2 Nepriame finančné náklady

Pozitívny vplyv na podnikateľské prostredie:

- Zlepšenie ochrany zdravia zamestnancov pri práci zavedením nových TSH a revidovaných TSH v zmysle nižších hodnôt oproti súčasným hodnotám TSH; predpokladá sa nižší výskyt chorôb z povolania a ochorení súvisiacich s prácou.
- Zamestnávatelia budú mať pravdepodobný prínos v podobe nižších strát produktivity vyplývajúcich zo straty pracovníkov v dôsledku zlého zdravotného stavu súvisiaceho so zamestnaním a nákladov na ich nahradenie. V štúdií, ktorú zadali útvary Komisie, sa poukazuje na hlavné prínosy, ktoré sa očakávajú zo stanovenia TSH na úrovni 0,025 mg/m³ v prípade zlúčenín šesťmocného chrómu. Pokiaľ ide o šesťmocný chróm, v Európskom meradle sa očakáva, že v období rokov 2010 až 2069 sa vďaka návrhu podarí zabrániť približne 1 800 prípadom rakoviny, čo vo finančnom vyčíslení zodpovedá sume 591 miliónov – 1,7 miliardy EUR. Hlavný finančný prínos v súvislosti so zavedením TSH v návrhu pre ostatné faktory: prach z tvrdého dreva (12 – 54 miliónov EUR); vinylchlorid (1 – 4 milióny EUR); o-toluidín (1,3 – 10,1 milióna EUR); hydrazín (0,01 – 0,05 milióna EUR); ohňovzdorné keramické vlákna (1,1 – 3,4 milióna EUR).
- Zavedenie nových TSH pomáha zamestnávateľom pri určovaní a posudzovaní zdravotného rizika pri práci s expozíciou konkrétnym karcinogénom a mutagénom v súvislosti s vykonávaním preventívnych a ochranných opatrení na ochranu zdravia zamestnancov pred zdravotnými rizikami z expozície týmto karcinogénom a mutagénom
- Pomoc zamestnávateľom pri zabezpečovaní účinnej ochrany pri práci s karcinogénmi a mutagénmi prenikajúcimi cez pokožku; ich označením v prílohe č. 2
- Vplyv na základné práva je pozitívny, najmä pokiaľ ide o právo na život a právo na spravodlivé a primerané pracovné podmienky, ktoré zohľadňujú zdravie, bezpečnosť a dôstojnosť pracovníkov.

Negatívny vplyv na podnikateľské prostredie:

- Finančné náklady na meranie karcinogénov a mutagénov v pracovnom ovzduší a na úpravu existujúcich, najmä technických opatrení, alebo na zavedenie nových opatrení v pracovnom prostredí, kde sa vyskytujú karcinogény a mutagény, ktorých TSH sú novo zavedené alebo TSH sú revidované v zmysle nižších (prísnejších) hodnôt oproti súčasným hodnotám TSH. V prípade niektorých karcinogénov bude mať zvolená možnosť vplyv na prevádzkové náklady podnikov, ktoré budú musieť zaviesť dodatočné ochranné a preventívne opatrenia. Týkať sa to bude predovšetkým zlúčenín šesťmocného chrómu, ktorý má vzhľadom na to zavedené aj prechodné obdobie do roku 2025 na postupné sprísňovanie limitu. Pri ostatných karcinogénoch bude vplyv na prevádzkové náklady pre podniky (vrátane malých a stredných podnikov) minimálny, keďže na zabezpečenie úplného súladu postačia často len malé úpravy.

11. Kontakt na spracovateľa

Úrad verejného zdravotníctva SR, Odbor preventívneho pracovného lekárstva,
PhDr. Monika Zámečníková, MUDr. Ľudmila Ondrejková, MPH, ppl@uvzs.sk

12. Zdroje

- databáza rizikových prác úradov verejného zdravotníctva
- Európska komisia, Eur-Lex
- dostupné internetové informácie chemických spoločností, týkajúce sa využitia dotknutých látok
- odborná literatúra

13. Stanovisko Komisie pre posudzovanie vybraných vplyvov z PPK

Stála pracovná komisia Legislatívnej rady vlády SR na posudzovanie vybraných vplyvov (Komisia) vyjadrila nesúhlasné stanovisko č. 009/2019 zo dňa 21.1.2019 s materiálom predloženým na predbežné pripomienkové konanie s odporúčaním na dopracovanie doložky vybraných vplyvov a analýzy vplyvov na podnikateľské prostredie podľa pripomienok. Všetky pripomienky boli akceptované a zapracované, predkladateľ požiadal Komisiu o opätovné schválenie. Nesúhlasné stanovisko Komisie neznamena zastavenie ďalšieho schvaľovacieho procesu. **Stála pracovná komisia Legislatívnej rady vlády SR na posudzovanie vybraných vplyvov (Komisia) vyjadrila v opätovnom predbežnom pripomienkovom konaní súhlasné stanovisko č. 009_2/2019 zo dňa 30.1.2019** s materiálom predloženým na opätovné predbežné pripomienkové konanie s odporúčaním na dopracovanie doložky vybraných vplyvov a analýzy vplyvov na podnikateľské prostredie podľa pripomienok a odporúčaní.

Predkladateľ akceptoval a zapracoval všetky pripomienky.

Predkladateľ nezapracoval odporúčanie Komisie: znázorniť v analýze vplyvov modelový príklad pre jeden subjekt (resp. zamestnávateľa), ktorý by tieto alebo podobné opatrenia nespĺňal a na jeho príklade náklady vyčíslil' resp. opisne priblížiť náklady súvisiace s návrhom materiálu. Predkladateľ nepozná technické a technologické vybavenie dotknutých zamestnávateľov ani cenotvorbu súvisiacu s realizáciou potrebných opatrení, vie iba predpokladať vplyv, čo uviedol v doložke a analýze. Modelácia príkladu z praxe je možná iba zo strany dotknutých zamestnávateľov, túto informáciu teda mohli poskytnúť Komisii v PPK iba dotknutí zamestnávatelia.